

SPRAWOZDANIE BIBLIOTEKI UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO ZA 2004 ROK

WPROWADZENIE

W 2004 roku, z dniem 1 stycznia, nastąpiła zmiana na stanowisku Dyrektora Biblioteki. W miejsce mgr Wandy Dziadkiewicz na stanowisko został powołany dr Dariusz Pawelec (habilitacja nadana 18.V.2004 r. przez Radę Wydziału Filologicznego).

1. Prace nad projektem nowego gmachu Biblioteki; powołany i kierowany przez Dyrektora BUŚ specjalny zespół kontynuował stałą współpracę z architektami w procesie uzgodnień i odbioru projektu. W kwietniu zorganizowane zostało dla społeczności akademickiej i mediów, spotkanie prezentujące projekt nowej Biblioteki. W prezentacji, oprócz władz Uczelni, wzięli udział m.in. Marszałek Województwa Śląskiego, Wojewoda Śląski oraz Prezydent Miasta Katowic. Od lutego do maja przygotowywano ponadto materiały niezbędne do złożenia wniosku o fundusze strukturalne w ramach programów europejskich (ZPORR, w zakresie infrastruktury edukacyjnej). Wspólnie z wyłonioną przez administrację Uniwersytetu firmą doradcą Consorg Sp. z o.o. przygotowano Studium Wykonalności projektu „Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego”, a następnie, w czerwcu złożono wniosek o finansowanie ze środków strukturalnych UE. Wniosek BUŚ uzyskał wysoką ocenę ekspertów i został zakwalifikowany do finałowego postępowania, jednak ostatecznie nie otrzymał dotacji. W podobnej sytuacji znalazł się projekt Biblioteki Akademii Ekonomicznej, co w końcu roku, dało asumpt do rozpoczęcia rozmów o wspólnym przedsięwzięciu.
2. Prace związane z przejmowaniem i remontami nowych pomieszczeń w budynku przy ul. Bankowej 14: w nowo pozyskanym pok. 411 zlokalizowano Czytelnię Oddziału Informacji z 10 stanowiskami komputerowymi, a w pok. 428 Pracownię Komputerową również z 10 stanowiskami komputerowymi. Ponadto kompleks 4 pomieszczeń, opuszczonych przez Wydział Prawa (wejście przez pok. 511), zagospodarowano na potrzeby Czytelni Niemieckiej, która musiała opuścić pomieszczenia w budynku WNS. W piwnicach budynku przy Bankowej 14 uzyskano dwa niewielkie pomieszczenia magazynowe, które zostały wyremontowane i wyposażone w regały kompaktowe. W wyniku w/w działań poprawiono warunki pracy użytkowników i pracowników Oddziału Informacji Naukowej, Gromadzenia, Czytelni Niemieckiej oraz poprawiono warunki magazynowania książek. W efekcie nowego usytuowania Pracowni Komputerowej, Oddział Obsługi Informatycznej Bibliotek otrzymał pok.408, co pozwoliło na zabezpieczenie odpowiedniej przestrzeni dla lepszej pracy serwerów. Ponadto dodatkowy pokój pozyskała Sekcja Administracyjno-Gospodarczej Biblioteki, co pozwoliło na ulokowanie wszystkich pracowników sekcji w jednym kompleksie pomieszczeń i poprawę organizacji pracy.
3. Na polecenie JM Rektora przygotowana została przez Dyrektora BUŚ koncepcja integracji sieci bibliotecznej UŚ, mająca na celu optymalizację zarządzania systemem informacyjno-bibliotecznym w takich zakresach, jak: zarządzanie zasobami ludzkimi, organizacja pracy, wykorzystanie środków finansowych, informatyzacja, dostęp do zasobów elektronicznych oraz informacji naukowej, przygotowanie do zmiany funkcjonowania BUŚ po oddaniu nowego gmachu. Koncepcja została zaprezentowana i przedyskutowana we wrześniu na posiedzeniu Kolegium Rektorsko-Dziekańskiego w Cieszynie i wskutek pozytywnej oceny, na jej podstawie przygotowano propozycje zmian zapisów w Statucie Uczelni oraz projekt nowego Regulaminu organizacyjnego BUŚ. W wyniku nieprzychylniej oceny proponowanych zmian przez Radę Biblioteczną, Senacką Komisję Rozwoju oraz Rady Wydziału Prawa i Nauk Społecznych, projekty nowych uregulowań dot. funkcjonowania sieci bibliotecznej nie weszły w życie.
4. 27.V.2004 roku zostało podpisane porozumienie o współpracy 7 uczelni oraz Biblioteki Publicznej m. st. Warszawy, w wyniku którego Dyrektor Biblioteki UŚ stał się członkiem Zespołu ds. Standardów dla Bibliotek Naukowych (ZSBN). Zadaniem Zespołu jest analiza funkcjonowania polskich bibliotek naukowych. W roku 2004, z udziałem Dyrektora BUŚ, odbyły się dwa spotkania robocze ZSBN w Poznaniu.
5. W roku 2004 Biblioteka pokonywała trudności związane z przetargami i odprawami celnymi. Od maja 2004 roku, po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej nastąpiły zasadnicze zmiany przepisów prawnych w w/w obszarach. Zapoznanie się ze zmianami wymagało przeprowadzenia wielu konsultacji oraz udziału bibliotekarzy w specjalistycznych szkoleniach. Było to znaczące obciążenie organizacyjne dla Biblioteki jednak udało się przeprowadzić te działania bez uszczerbku dla obsługi czytelników. Podobnie jak i w latach ubiegłych wiele czasu poświęcono przygotowaniu dokumentacji do przetargów na dostawę czasopism i baz danych, a także oprogramowania i sprzętu. Biblioteka wg uczelnianego Regulaminu Zamówień Publicznych jest realizatorem dla dostaw czasopism dla całego Uniwersytetu w

związku z tym prace nad dostawami, rozliczeniem środków trwają przez cały rok. W roku 2004 r. wyłoniono w postępowaniach przetargowych następujących dostawców:

1. Firma polska - ABE Marketing - 2 lata dostaw zagranicznych czasopism naukowych zachodnich,
2. Firma polska - PRESS - 2 lata dostaw zagranicznych czasopism naukowych wschodnich,
3. Firma polska - RUCH S.A. - 1 rok dostaw czasopism naukowych polskich,
4. Firma ITS - Polska - 1 rok dostaw naukowych baz danych.

Kwestura Uczelni odstąpiła od wymogu przedkładania przez dostawców czasopism gwarancji bankowych, jednocześnie wprowadzono zasadę płatności za czasopisma w 4 ratach, realizacja pierwszej raty po rozpoczęciu dostaw za luty 2005 r.

W minionym roku ogromnym obciążeniem były odprawy celne czasopism zagranicznych z uwagi na konieczność przygotowywania obszernej dokumentacji, ale nade wszystko ze względu na to, że Izba Celna w Katowicach nie podtrzymała zgody na odprawę w trybie półrocznym. Nałożono obowiązek comiesięcznych odpraw czasopism, co w praktyce oznaczało, że wpływy tytułów z danego miesiąca należało zgłosić do 3 dni następnego miesiąca.

W 2004 r. gwałtownie wzrosły koszty prenumeraty, ponieważ wprowadzono zmiany w opodatkowaniu: czasopisma zagraniczne i polskie obłożono podatkiem VAT 7%, bazy danych i dostępów do elektronicznych czasopism naukowych VAT 22%. Uniwersytet Śląski z uwagi na dysponowanie, dodatkowymi niż przewidziane ustawą o VAT, źródłami informującymi o wysokości nakładów poszczególnych tytułów wielokrotnie odwoływał się od decyzji Urzędu Celnego uznając naliczenia 7% VAT na wszystkie tytuły prenumerowanych czasopism za nieuzasadnione. Odpowiedź Izby Celnej była negatywna, w wyjaśnieniu podano, że Izba jako organ nieuprawniony do zmiany zapisów ustawy nie może odstąpić od przyjętego trybu naliczania podatku. Uniwersytet wystąpił na drogę sądową i zaskarżył zapis ustawy VAT mówiący, że wysokość nakładu musi być uwidoczniła na czasopiśmie. Z bibliograficznych baz danych wiemy, że w zasadzie wszystkie zamawiane przez nas tytuły mają nakład mniejszy niż 15 tys. i wówczas nie powinien obowiązywać podatek VAT. Postępowanie sądowe jeszcze się nie zakończyło.

6. W roku 2004 istotnym tematem była analiza stanu komputeryzacji Biblioteki. Zagadnienia dotyczące poprawy jakości pracy systemu Prolib, przygotowania „Bibliografii Dorobku Naukowego Pracowników Uniwersytetu Śląskiego” oraz zabezpieczenia sieci w kontekście ochrony danych osobowych. Najpoważniejsze problemy występowały w systemie Prolib, w tym brak formatu MARC i poprawności znaków diakrytycznych w zasadzie wstrzymały naszą współpracę z NUKAT. Wspólnie z przedstawicielami firmy Max Elektronik został opracowany protokół uzgodnień dot. oczekiwanych przez BUŚ zmian w systemie Prolib. Ocena jego realizacji po reinstalacji systemu w sierpniu wykazała brak poprawy w najistotniejszych punktach.
7. W 2004 r. w działalności wydawniczej Biblioteki najważniejsza była bogato ilustrowana publikacja „Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego. Zbiory specjalne”. Przy współpracy z Fundacją „Pallas Silesia” pozyskano część środków w drodze konkursu na przedsięwzięcia w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, ogłoszonego przez Urząd Marszałkowski w Katowicach. Wsparcia finansowego udzieliło również Stowarzyszenie Przyjaciół UŚ oraz Fundacja na Rzecz Uniwersytetu Śląskiego „Viribus Unitis”. Przygotowania całości materiału do druku trwały od czerwca do końca września 2004 r. Prace przygotowawcze prowadzone w Oddziale Zbiorów Specjalnych obejmowały techniczne przygotowanie tekstu i materiału ilustracyjnego pochodzącego z zasobu Oddziału. W tym miejscu należy podkreślić ogromne zaangażowanie merytoryczne, pracę i czas poświęcony na przygotowanie publikacji przez autorkę Panią Lidię Czech (emerytowany starszy kustosz dyplomowany, organizator i długoletni kierownik Oddziału Zbiorów Specjalnych). Publikacja „Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego. Zbiory specjalne” ukazała się na początku roku akademickiego 2004/2005. Publikacja ma charakter promocyjny, propagując także budowę nowego gmachu Biblioteki.

SPRAWY ORGANIZACYJNE I KADROWE

Na dzień 31.XII.2004 r. stan zatrudnienia kształtował się następująco: 78 osób w służbie bibliotecznej, 77,5 etatów, w tym 7 bibliotekarzy dyplomowanych, a ponadto: 5 informatyków, 2 pracowników administracyjnych, 2 porządkowe. W ciągu roku odeszło z Biblioteki 5 osób, 2 przeszły do pracy w bibliotekach wydziałowych - jedna osoba na stanowisko kierownika Biblioteki Filii w Cieszynie, druga do Biblioteki Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska. Pozostałe trzy rozwiązały stosunek pracy z Uniwersytetem. Na zwolnione miejsca zatrudniono 5 osób, w tym 4 w służbie bibliotecznej i 1 osobę w sekcji administracyjnej. W 2004 r. na wyższe stanowiska awansowano 19 osób.

Na dzień 31.XII.2004 r. na 78 pracowników służby bibliotecznej BUŚ wyższe wykształcenie posiadało 63 osoby (w tym 3 ze stopniem doktora, a 6 osób z kwalifikacjami uzupełnionymi na studiach podyplomowych).

W minionym roku dominowały dwie formy dokształcania się pracowników: udział w konferencjach i szkoleniach oraz praktyki zawodowe. W skali roku odnotowano 64 wyjazdy szkoleniowe zagraniczne i krajowe, 7 osób odbyło miesięczne praktyki zawodowe. Zasadność udziału bibliotekarzy w konferencjach i szkoleniach uzależniona jest od kierunków działania Biblioteki. Pracownicy wytypowani do udziału w konferencji zobowiązani są do przygotowania referatu dotyczącego tematyki, której spotkanie ma być poświęcone. Poniżej ważniejsze działania w tym zakresie:

- 6.II.2004 - mgr Teresa Kłosek - udział w spotkaniu zespołu koordynacyjnego NUKAT, Warszawa,
- 18.II.2004 - została zorganizowana została prezentacja nowych systemów informatycznych dla bibliotek i ośrodków informacji naukowej prowadzona przez przedstawiciela firmy Info Technology Supply Ltd. z Londynu. W prezentacji brali udział bibliotekarze Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego oraz innych bibliotek naukowych regionu (biblioteki: Akademii Ekonomicznej, Politechniki Śląskiej, Śląskiej Akademii Medycznej, Akademii Wychowania Fizycznego, Akademii Muzycznej),
- 17-19.III.2004 - dyrektor dr hab. Dariusz Pawelec w związku z przygotowaniem do budowy nowego gmachu Biblioteki wziął udział w międzynarodowej konferencji „The Renaissance of the Library. Adaptable Library Buildings” w Bolzano, zorganizowanej przez The Liber Architecture Group, a także zapoznał się z funkcjonowaniem nowo otwartych bibliotek akademickich m.in. w Bolzano, Brixen, Maastricht i Nijmegen oraz metodami zarządzania w innych bibliotekach europejskich (Niemcy, Norwegia),
- 12.V.2004 - mgr Mariusz Tomaszewski - udział w prezentacji systemu informatycznego HAN i innych produktów firmy H+H Software GmbH prowadzonej przez przedstawiciela tej firmy w Krakowie,
- 19.V.2004 - mgr Izabela Wielgus i mgr Maria Waleszko - udział w konferencji „UKD w katalogach zautomatyzowanych”, Warszawa, Biblioteka Narodowa,
- 31.V-1.VI.2004 - mgr Mariusz Tomaszewski - udział w konferencji „Profesjonalna informacja w Internecie: projektowanie i realizacja serwisów, dostęp, jakość, etyka, własność intelektualna” zorganizowanej przez Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie zaprezentował komunikat pt.: „Strona WWW Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego: doświadczenia dotyczące tworzenia serwisu bibliotecznego”,
- 23-25.VI.2004 - dyrektor dr hab. Dariusz Pawelec uczestniczył w międzynarodowej konferencji „Polskie biblioteki akademickie w Unii Europejskiej” zorganizowanej w nowym gmachu biblioteki Politechniki Łódzkiej,
- 17-24.IX.2004 - mgr inż. Andrzej Koziara, kierownik Oddziału Informatyzacji uczestniczył w ramach programu Leonardo da Vinci w wyjeździe szkoleniowym do Danii (Uniwersytet Aarhus) w celu zapoznania się z nowymi rozwiązaniami technologii komputerowej, ułatwiającymi osobom niepełnosprawnym korzystanie ze zbiorów Biblioteki,
- 6-7.X.2004 - mgr Izabela Wielgus, mgr Maria Waleszko i mgr Jolanta Pulikowska - udział w konferencji „Opracowanie rzeczowe zbiorów w bibliotekach amerykańskich i angielskich”, Warszawa, Biblioteka Narodowa,
- 20.X.2004 - dr Aneta Drabek i mgr Aleksandra Kaszper - udział w seminarium poświęconym produktom Thomson ISI (bazy SCI, JCR, nowa platforma Web of Knowledge), które odbyło się w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego,
- 3-4.XI.2004 - mgr Mariusz Tomaszewski - udział w warsztatach „Biblioteki cyfrowe” zorganizowanych przez Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe. W programie warsztatów prezentowano m.in. etapy tworzenia biblioteki cyfrowej oraz przygotowywania publikacji dla biblioteki cyfrowej,
- 4.XI.2004 - dr Aneta Drabek - udział w posiedzeniu Komitetu Naukoznawstwa PAN w Warszawie. Spotkanie dotyczyło wykorzystania metod bibliometrycznych i nauko-metrycznych w ocenie uczonych i jednostek badawczych oraz rozwoju nauki polskiej,
- 18.XI.2004 - mgr Tomasz Zięba - udział w seminarium poświęconym produktom firmy OVID, które odbyło się w Interdyscyplinarnym Centrum Modelowania Matematycznego Uniwersytetu Warszawskiego,
- 6-7.XII.2004 - mgr Anna Śpiechowicz, mgr Teresa Kłosek i mgr Izabela Wielgus - udział w konferencji „NUKAT - rozwój i metodyka tworzenia katalogu centralnego”, Warszawa, Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego,
- 21.XII.2004 - mgr Mariusz Tomaszewski - udział w prezentacji bazy Scopus, prowadzonej przez przedstawiciela wydawnictwa Elsevier w Uniwersytecie Wrocławskim.

FINANSE

Na 2004 rok BUŚ przyznano na realizację zadań plan rzeczowo-finansowy w wysokości **5 516 003 zł**. Źródło finansowe to dotacja Rektora z funduszy za zajęcia dydaktyczne.

Ważniejsze wydatki to:

zakup książek	437 792,- zł
prenumerata czasopism, naukowych baz danych - i dostępu do serwisów elektronicznych czasopism (z czego z budżetu BUŚ 66 078,- zł prenumerata Biblioteki Głównej, koszt prenumeraty wydziałów pokrywały w 100% same wydziały, koszt baz danych pokryto z dodatkowych dotacji Rektora)	2 145 505,- zł
polisy serwisowe podstawowych oprogramowań	196 455,- zł
opłaty pocztowe	35 630,-zł
wynagrodzenia	2 305 320,- zł
ZUS i inne świadczenia na rzecz pracowników	477 029,- zł
odpis na ZFŚS	147 432,- zł
remonty	167 524,- zł
dozór mienia	62 694,- zł

DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA I UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW

Informacja naukowa

W roku sprawozdawczym Biblioteka Uniwersytecka oferowała użytkownikom dostęp do źródeł nabywanych drogą prenumeraty w roku 2004 i latach ubiegłych, to jest do 35 zagranicznych naukowych baz danych, 10 baz polskich oraz trzech światowych serwisów czasopism elektronicznych - ok. 10 tys. tytułów czasopism (wersja pełnotekstowa). Jak również wiele baz testowych oraz dostępu nieodpłatnych.

Statystyka udzielanych informacji przedstawia się następująco:

- Informacja dotycząca lokalizacji poszukiwanych źródeł - zlokalizowano **3011** pozycji bibliograficznych, w tym **1243** czasopisma i **1768** książek, zawartych w **695** kwerendach. Lokalizacja pozycji bibliograficznych w dalszym ciągu wymagała dokładnego sprawdzania danych bibliograficznych. Tytuły czasopism sprawdzane były także w bazach pełnotekstowych i w przypadku dostępu czytelnik otrzymywał wydruk poszukiwanego artykułu bezpośrednio w Oddziale Informacji Naukowej.
- W dalszym ciągu udzielano wielu informacji rzeczowych, bibliograficznych i bibliotecznych.
- Kwerendy katalogowe: **319** zapytań z innych bibliotek odnośnie naszych zbiorów.
- Kwerendy dotyczące szczegółowych poszukiwań literaturowych: **87**, analizy cytowań: **8** (kwerendy na zlecenie pracowników UŚ i innych instytucji naukowych [ŚLAM, GIG]), sprawdzania wskaźnika Impact Factor: **20** kwerend.
- Od 1 października działa nowy rodzaj serwisu na stronie domowej biblioteki:
- „Zapytaj bibliotekarza”. Do końca grudnia mieliśmy **133** zapytania.
- Ankiety: **2**
- Statystyki korzystania z elektronicznych źródeł informacji w Czytelni OIN wg wpisu do książki odwiedzin osób korzystających z **9** stanowisk komputerowych: **3651** użytkowników, w tym **116** pracowników naukowych UŚ, **3291** studentów, **244** innych. Opłaty za wydruki z baz danych wyniosły **1 712,50 zł**.

Użytkownicy UŚ wg wydziałów:

– Wydz. Filologiczny (Bibliotekoznawstwo)	- 427
– Wydz. Nauk Społecznych	- 533
– Wydz. Prawa i Administracji	- 402
– MSNP	- 136
– Wydz. Filologiczny (Fil. Polska, Kulturoznawstwo)	- 221
– Wydz. Mat.-Fiz.-Chem.	- 955
– Wydz. Pedagogiki i Psychologii	- 153
– Wydz. Biologii i Ochrony Środowiska	- 144
– Wydz. Filologiczny (Neofilologie)	- 105
– Pozostałe jednostki UŚ	- 575

Pod nazwą **Inni** podano liczbę pracowników i studentów instytucji naukowych w regionie: Politechnika Śląska, Akademia Ekonomiczna, IMM PAN, Śląska Akademia Medyczna, GIG, działające w naszym regionie szkoły biznesowe, a także osoby spoza regionu (Opole, Częstochowa, Lublin, Warszawa).

Statystyka w dalszym ciągu wykazuje większe wykorzystanie baz danych w BUŚ, przede wszystkim na stanowiskach Oddziału Informacji Naukowej. Tylko Wydział Nauk o Ziemi, jak zwykle, ma większe

wykorzystanie swoich baz tematycznych. Należy jednak brać pod uwagę fakt, że część użytkowników może korzystać z hasła BUŚ, logując się do baz systemu InfoWare poza biblioteką.

Ze względu na ograniczenia finansowe z końcem roku 2004 zaprzestaliśmy prenumerować następujące bazy danych: Analytical Abstracts, Chemical Abstracts, BIOSIS, natomiast została zaprenumerowana na rok 2005 baza PsycARTICLES dla Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Bazy MLA i GeoRef od 2005 roku zostały zamienione na wersję online.

Wykorzystanie baz w systemie InfoWare/IRIS nieznacznie wzrosło w porównaniu z rokiem ubiegłym (ok. 400 logowań więcej ze stanowisk BUŚ i ok. 200 logowań więcej ze stanowisk w obrębie UŚ). Mniej baz było rozpowszechnianych w tym systemie, ponieważ z części baz zrezygnowano, a kilka zostało zamienionych na wersje online, tendencja spadkowa wykorzystywania baz tą drogą wykazywana w latach ubiegłych została zatrzymana. Znacząco wzrosło wykorzystanie serwisu EBSCOhost (EIFL Direct) - ponad 8 300 więcej logowań (13444 w roku 2004, 5178 w roku 2003, 2580 w roku 2002, 418 w roku 2001, 404 w roku 2000). Jest to spowodowane częściowo tym, że jest to baza w większości pełnotekstowa i wszystkie czasopisma tam zawarte są dostępne z opracowanej przez nas listy zbiorczej. Podobnie od dwu lat wykazuje duży wzrost serwis czasopism pełnotekstowych ScienceDirect i inne serwisy pełnotekstowe. Wszystkie bazy bibliograficzne i bibliograficzno-abstraktowe były wykorzystywane częściej niż w latach ubiegłych.

Baza INSPEC w 2004 r. była wykorzystywana następująco 1 812 sesji i 6 722 przeszukiwania, ze względu na generowanie statystyki przez ICM UW w końcu lutego 2005 r. baza ta znalazła się poza tabelą ogólnej statystyki wykorzystania baz.

W poniższych tabelach przedstawiono szczegółowa statystykę.

Wykorzystanie baz danych i serwisów on-line w 2004 r.

Baza	InfoWare/IRIS (ilość logowań)		On-line		Razem ilość logowań
	BUŚ	UŚ	ilość logowań	ilość przeszukań	
Analytical Abstracts	439	23	-	-	462
Anne Philologique	35	0	-	-	35
Arts and Humanities Citation Index	83	42	-	-	125
Artykuły z Gazet i Tygodników Polskich	92	89	-	-	181
Beilstein/Gmelin	509	387	-	2012	896
Bibliografia Analityczna Bibliotekoznawstwa i Inf. Nauk.	57	40	-	-	97
Bbliografia Wydawnictwa Ciągłych	102	109	-	-	211
Bibiografia Zawartosci Czasopism	574	312	-	-	886
Biological Abstracts	-	-	65	276	65
CEEX	47	32	-	-	79
Cheical Abstracts	-	-	1936	-	1936
DOS	28	5	-	-	33
Dzienniki Ustaw i Monitory Polskie	12	12	-	-	24
Gobase	35	267	-	-	302
Goref	43	462	-	-	505
Historical Abstracts	36	36	205	318	277
IBZ	22	12	-	514	34
Index to Scientific and Technical Proceedings	22	41	-	-	63
Index to Social Sciences and Humanities Proceedings	29	43	-	-	72
Index Translationum	34	20	-	-	54
Informator Nauki Polskiej	66	55	-	-	121
ISSN	1142	388	-	-	1530
Journal Citation Reports SE	322	453	-	-	775
Journal Citation Reports SSE	208	137	-	-	345
Katalog Polskich Wydawców ISBN	62	20	-	-	82
LISA	46	205	-	1583	251
MLA International Bibliography	215	166	-	-	381
PAIS International	45	82	-	-	127

Polskie Wydawnictwa Ciągłe	97	72	-	-	169
Przewodnik Bibliograficzny	702	300	-	-	1002
PsycINFO	-	-	-	1534	-
Science Citation Index	1317	457	-	-	1774
Science Citation Index Expanded	-	-	7144	39272	7144
Social Science Citation Index	302	289	-	-	591
ULRICHS	738	125	-	-	863
Ustawodawca	171	74	-	-	245
World of Learning	-	-	47	30	47
Academic Search Premier (EBSCO)	-	-	4533	15249	4533
Agricola (EBSCO)	-	-	124	552	124
Business Source Premier (EBSCO)	-	-	378	1143	378
ERIC (EBSCO)	-	-	166	891	166
MasterFILE Premier (EBSCO)	-	-	406	1498	406
MEDLINE (EBSCO)	-	-	253	1039	253
Newspaper Source (EBSCO)	-	-	98	440	98
Regional Business News (EBSCO)	-	-	15	83	15
Razem:	7632	4755	15370	66434	27757

Pola ze znakiem „-” oznaczają, że w danej bazie nie jest dostępna taka statystyka.

Wykorzystanie czasopism elektronicznych przez poszczególne jednostki Uniwersytetu Śląskiego w 2004 r.

Oddział	ScienceDirect (PDF)	EBSCOhost (logowania)	MEOS (logowania)
Biblioteka Uniwersytecka	10362	2174	1228
Biblioteka Wydz. Fil. Sosnowiec	7	105	8
Biblioteka Wydz. Nauk o Ziemi	42	16	8
Biblioteka Wydz. Nauk Społecznych	119	273	291
Biblioteka Wydz. Teologicznego	17	359	33
Biblioteka Wydz. Prawa i Administracji	-	57	11
Biblioteka Wydz. Fil. Katowice	-	5	
Biblioteka Szkoły Zarządzania Chorzów	-	44	
Biblioteka Wydz. RTV	-	13	
Biblioteka Wydz. Biologii i Ochr. Środowiska	-	14	6
Razem:	10547	3060	1585
CTI	64	17	1
Domy Akademickie - Ligota	776	142	-
Domy Akademickie - Sosnowiec	656	190	50
Filia UŚ w Cieszynie	1	-	-
Instytut Chemii	4779	130	105
Instytut Fizyki	7814	1058	406
Kolegium Języka Biznesu Sosnowiec	-	13	-
Ośrodek Działalności Dydaktycznej	1	3	-
Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii	12826	385	477
Wydział Biologii i Ochrony Środowiska	12578	1341	1135
Wydział Filologiczny Katowice	14	380	3
Wydział Filologiczny Sosnowiec	115	202	2

Wydział Nauk o Ziemi	7857	221	82
Wydział Nauk Społecznych	14	199	15
Wydział Pedagogiki i Psychologii	258	274	20
Wydział Prawa i Administracji	35	87	21
Wydział Informatyki i Nauki o Materiałach	7348	266	266
Razem:	55176	4908	2583
Ogółem:	65723	7968	4168

W korzystaniu z baz danych i czasopism elektronicznych w dalszym ciągu przodują kierunki ścisłe - Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Wydział Nauk o Ziemi, Wydział Informatyki i Nauki o Materiałach. Powoli aktywizują się także Wydział Nauk Społecznych i Wydział Pedagogiki i Psychologii. Wzrosło wykorzystanie czasopism elektronicznych na stanowiskach zlokalizowanych w domach akademickich. Z myślą o użytkownikach, którzy chcą pracować w domu rozpoczęliśmy udostępnianie baz danych i serwisów czasopism elektronicznych w opcji „remote”, czyli na komputery domowe. Poniżej statystyka zbiorcza wykorzystania serwisów czasopism elektronicznych.

Wykorzystanie czasopism elektronicznych

Serwis	Ilość logowań	Ilość przeszukań	PDF	HTML
Science Direct (Elsevier)	-	-	65723	-
EBSCOhost (EIFL)	13444	-	8453	4985
MEOS	4171	-	-	-
Kluwer	1740	-	-	-
Ingenta Connect	1380	-	589	-
Oxford University Press	-	746	1134	998
Scitation (AIP, APS)	-	8960	8506	-
Razem	20735	9706	84405	5983

Podana tabela odzwierciedla wykorzystanie czasopism elektronicznych w obrębie sieci Uniwersytetu Śląskiego w serwisach, które umożliwiają wygenerowanie statystyki.

Testowy dostęp do baz danych, czasopism elektronicznych i innych serwisów naukowych.

Przez cały rok udostępniano w sieci akademickiej UŚ oferowane nam lub zamówione przez Bibliotekę na prośbę pracowników naukowych połączenia do testowych wersji baz danych i serwisów wydawnictw elektronicznych między innymi:

- Testowy dostęp do baz danych wydawnictw K.G.Saur i Gale: Biography Resource Center, Literature Resource Center, Gale Virtual Reference Library, Business and Company Reference Center, English Language Bibliography 1945 to Present, Internationale Bibliographie der Zeitschriftenliteratur, Yearbook of Internationale Organisations Online - od 1 stycznia do 29 lutego 2004 r.
- Serials Directory (z EBSCO) - od 15 stycznia do 15 marca 2004 r.
- Wiley InterScience databases: Organic Syntheses, Electronic Encyclopedia of Reagents for Organic Synthesis, Organic Chemical Drugs and Their Synonyms, Organic Reactions, Database of Polymer Properties - od 1 do 30 kwietnia 2004 r.
- Linguistics&Language Behavior Abstracts (z CSA) - od 16 maja do 17 czerwca 2004 r.
- Factiva (z ProQuest) od 15 maja do 15 czerwca 2004 r.
- PscARTICLES (z EBSCO) - od 1 maja do 15 czerwca 2004 r.
- PscARTICLES (z CSA) - od 1 maja do 15 czerwca 2004 r.
- Bazy danych Emerald: Emerald FullText, Emerald Management Reviews, Emerald Abstracts - od 15 października do 30 listopada 2004 r.

- Bazy danych ProQuest: PsycINFO, PsycARTICLES, Proquest Psychology Journals, Literature Online, Acta Sanctorum, Patrologia Latina - od 1 listopada do 15 grudnia 2004 r.
- BioOne FullText (CSA), serwis biologicznych czasopism pełnotekstowych - od 16 listopada do 15 grudnia 2004 r.

Wykorzystanie testowych baz danych za 2004 r.

Baza	ilość logowań	ilość przeszukań	ilość pełnych tekstów
BioOne	-	-	1249
PsycArticles (CSA)	138	149	-
PsycArticles (EBSCO)	-	701	310
PsycArticles (ProQuest)	-	602	130
The Serials Directory (EBSCO)	20	306	-
American Humanities Index (EBSCO)	178	956	-
Communication & Mass Media (EBSCO)	177	695	-
Linguistic and Language Behavior Abstracts	-	212	-
Acta Sanctorum	24	69	26
Patrologia Latina	30	49	83
Literature Online	79	815	902
ProQuest Psychology Journals	-	645	141
PsycINFO (ProQuest)	-	88	317
Scopus	386	786	-
Razem:	1032	6073	3158

Bazy danych opracowywane przez OIN

Bibliografia prac naukowych pracowników UŚ

Opracowywana w module PROLIB, zawiera **28 253** rekordy bibliograficzne i **2 861** haseł autorskich. W ciągu roku wprowadzono **3 331** nowych rekordów, z czego **1747** to rekordy wprowadzone przez biblioteki specjalistyczne, a **1 584** zostało wprowadzonych w OIN. Autoryzowano **12 040** opisów.

W minionym roku kontynuowano następujące prace związane z uzupełnieniem i modyfikacją bazy:

- korekta i uzupełnianie indeksu czasopism
- korekta i uzupełnianie indeksu nazwisk pracowników naukowych
- korekta bieżąca opisów bibliograficznych wprowadzanych przez operatorów bazy
- zgłaszanie uwag i poprawek dotyczących działania modułu BIBLIOGRAFIA oraz wersji testowej PROWEB.

Z dniem 15 lipca 2004 nastąpiła zmiana administratora bazy, a w drugim półroczu 2004 Pracownia Bibliograficzna przeniosła się do nowego pomieszczenia, gdzie przygotowano dodatkowe stanowisko do szkoleń i konsultacji.

W roku 2004 zorganizowano zebranie z operatorami bazy, w czasie którego przeprowadzono szkolenie oraz ustalono zasady zgłaszania uwag pocztą elektroniczną. Oprócz tego przeprowadzono 8 szkoleń indywidualnych dla operatorów bazy.

Odbyły się także dwa spotkania z przedstawicielem firmy MAX-Electronic, w czasie których przekazano uwagi dotyczące wersji testowej PROWEB dostępnej online.

Baza Literatura Humanistyczna (ARTON) - bibliometryczna baza cytowań literatury humanistycznej

Zawartość bazy to **7 726** rekordów bibliograficznych oraz **12 457** opisów cytowań. W roku 2004 wprowadzono do bazy **690** rekordów bibliograficznych i **12 457** opisów cytowań, w tym **284** rekordy bibliograficzne. **5 284** opisów cytowań zostało wprowadzonych do bazy przez UŚ.

Statystyka szczegółowa wg członków konsorcjum ARTON:

Uczelnia	Artykuły główne	Cytowania
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej	45	798
Uniwersytet Adama Mickiewicza	15	255
Uniwersytet Mikołaja Kopernika	242	4249
Uniwersytet Wrocławski	96	1820
Uniwersytet Warszawski	8	52
Uniwersytet Śląski	284	5283
Uniwersytet Łódzki	0	0

Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego ze względu na funkcję administratora bazy zajmuje się korektą i autoryzacją rekordów.

Wydawnictwa, wystawy, strona domowa (WWW), inne akcje promujące BUŚ

• **Wydawnictwa informacyjne**

- „Informator dla czytelników” - 3 aktualizowane wydania,
- „Wykaz czasopism i innych wydawnictw ciągłych prenumerowanych oraz otrzymanych droga darów i wymiany w roku 2004 przez Bibliotekę Uniwersytetu Śląskiego”,
- „Elektroniczne źródła informacji” - 3 wydania poprawiane i uzupełniane,
- „Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego” - informator dla studentów I roku (I - katalogi i wypożyczalnia, II - czytelnie i informator adresowy) został powielony dla całej uczelni w ilości 9 tys. egz.,
- Ulotki tematyczne „Elektroniczne źródła informacji dostępne w sieci komputerowej Uniwersytetu Śląskiego” dla kierunków: Nauki społeczne, Filologia, Pedagogika i Psychologia, Biologia, Nauki o Ziemi, Matematyka, Fizyka, Chemia, Technika i Informatyka, Prawo, Teologia.
- Informator „Czasopisma elektroniczne”
- Z serii przewodników użytkownika opracowano „Bazy Biblioteki Narodowej: Przewodnik Bibliograficzny”
- Ulotki informacyjne dot. nowości i krótkoterminowych okresów próbnych dostępu do baz danych i czasopism elektronicznych.

• **Wystawy**

- Nowości w zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego
- Katalogi wydawnicze wydawców światowych
- Przysposobienie biblioteczne
- Źródła elektroniczne w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego

• **Strona WWW**

- Zmieniono i unowocześniono stronę WWW BUŚ,
- Zmieniono *Informator dla użytkowników*,
- Stale aktualizowana jest *zbiorcza lista czasopism elektronicznych* - w roku 2004 było na niej ponad 9000 tytułów, opcje wyszukiwawcze tego serwisu wzbogacono o możliwość wyszukiwania rzeczowego,
- kontynuowano pracę nad aktualizacją i rozbudową strony „Źródła internetowe” ze zbiorem linków najbardziej odpowiadających profilowi Uczelni,
- dodano opcję umożliwiającą pobranie plików PDF wydawanych przez OIN informatorów,
- Dodano na stronie WWW opcję „Zapytaj bibliotekarza”.

• **Promocja BUŚ**

- Utworzono listę wysyłkową pracowników naukowych Uniwersytetu Śląskiego na podstawie 985 adresów e-mail uzyskanych z Centrum Technik Informatycznych. Zgodę na otrzymywanie informacji z BUŚ wyraziło 290 osób, nie wyraziło zgody 16, nie odpowiedziało 679. Od października do grudnia 2004 rozesłaliśmy 6 informacji o nowościach w zasobie źródeł elektronicznych.

Udostępnianie

• Wypożyczalnia

Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego udostępnia swoje zbiory na zewnątrz przez wypożyczalnie oraz na miejscu w czytelniach.

W 2004 r. Biblioteka do sieci modułu wypożyczeń systemu „PROLIB” włączyła wypożyczalnię Biblioteki Szkoły Zarządzania oraz Biblioteki Filologii Angielskiej. Czytelnicy zamawiali książki drogą elektroniczną i tradycyjnie na rewersach.

Wypożyczalnie BG, BSZ, BFA zarejestrowały **5 591** nowych czytelników w tym:

- Biblioteka UŚ (BG) - **4 293**
- Biblioteka Szkoły Zarządzania - **210**
- Biblioteka Filologii Angielskiej - **1 088**.

Wypisało się z Biblioteki Uniwersyteckiej to jest BG, BSZ, BFA - **5 753** czytelników (ze starej kartoteki BG - 7 czytelników).

Stan czytelników Biblioteki Uniwersyteckiej (BG), BFA, BSZ według statusu czytelnika:

Status	BG	BFA	BSZ
Studenci Uniwersytetu Śląskiego	14 587	999	329
Studenci innych uczelni	626	0	0
Pracownicy zwykli	340	20	8
Pracownicy naukowci	752	36	12
Doktoranci Uniwersytetu Śląskiego	641	38	2
Doktoranci innych uczelni	20	0	0
Inni czytelnicy - kaucje	67	0	0
Oddziały BG	16	3	0
Emeryci UŚ	28	0	0
Pracownicy BG	83	2	0
Razem	17 160	1 098	351

Ogółem w sieci wypożyczalni systemu „PROLIB” zapisano **18 609** czytelników, z czego w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego (BG)- 17 160. Tradycyjna kartoteka zawierała 196 czytelników - upomnienia.

W roku sprawozdawczym Wypożyczalnię Biblioteki Uniwersyteckiej odwiedziło 78 211 czytelników, którzy złożyli 79 283 zamówienia na książki. Wypożyczono 65 284 vol. prolongowano 34 946 vol. Ogółem wypożyczono **100 230 vol.**

Do Wypożyczalni zwrócono **62 403 vol.** wcześniej wypożyczonych książek. Ze względu na wcześniejsze wypożyczenie nie zrealizowano 8 269 zamówień. Czytelnicy nie odebrali 5 730 vol. wcześniej zamówionych książek.

Statystyka czytelników BG - studentów z podziałem na wydziały i uczelnie

Studenci Uniwersytetu Śląskiego	Dzienni	Zaoczeni	Ogółem
Wydz. Biologii i Ochrony Środowiska	832	142	974
Wydz. Filologiczny	2 761	356	3 117
Wydz. Matematyki, Fizyki i Chemii	1 775	174	1 949
Wydz. Nauk o Ziemi	561	129	690
Wydz. Nauk Społecznych	2 593	1 090	3 683
Wydz. Pedagogiki i Psychologii	775	300	1 075
Wydz. Prawa i Administracji	975	923	1 898
Wydz. Radia i Telewizji	61	25	86
Wydz. Informatyki i Nauki o Materiałach	326	81	407
Wydz. Teologii	301	18	319
Filia UŚ w Cieszynie	102	61	163
Filia UŚ w Rybniku	60	1	61
Filia UŚ w Jastrzębiu Zdroju	26	5	31
Kolegium Języka Biznesu	311	11	322

Kolegium Nauczycielskie	26	11	37
Międzynarodowa Szkoła Nauk Politycznych	55	-	55
Międzywydziałowe Indywidualne Studia Matematyczno-Przyrodnicze	74	-	74
Międzywydziałowe Indywidualne Studia Humanistyczne	124	-	124
Szkoła Zarządzania	173	21	194
Śląska Międzynarodowa Szkoła Handlowa			
Razem:	11 911	3 348	15 259
Studenci innych uczelni			
Akademia Ekonomiczna	350	36	386
Akademia Muzyczna	3	-	3
Akademia Sztuk Pięknych	7	-	7
Akademia Wychowania Fizycznego	23	1	24
Nauczycielskie Kolegium Jęz. Obcych	17	-	17
Politechnika Śląska	127	7	134
Śląska Akademia Medyczna	37	-	37
Razem:	564	44	608
Ogółem:	12 475	3 392	15 867

W roku sprawozdawczym 2004 w Wypożyczalni Biblioteki Uniwersyteckiej (BG) podpisano 1 828 kart obiegowych, wysłano 653 upomnienia, czytelnicy zagubili 36 książek. W zamian za zagubione pozycje Wypożyczalnia przyjęła książki o łącznej wartości 1 077 zł i ekwiwalent pieniężny w wysokości 558,30 zł łączna wartość książek oraz pieniędzy za zbiory zagubione to 1 635,30 zł. Za częściowe lub całkowite umorzenie kary Wypożyczalnia otrzymała książki wartości 1 336 zł. Za nieterminowy zwrot książek czytelnicy wpłacili 51 249 zł, za duplikaty kart bibliotecznych 545 zł za uszkodzony pasek kodowy 2 zł. Za kaucje, które podlegają zwrotowi odprowadzono do kasy 10 800 zł.

Zestawienie zbiorcze Wypożyczalni za rok 2004

Miesiąc	Odwiedziny	Wypożyczenia	Prolongaty	Zwroty	Niezrealizowane
Styczeń	6611	4236	3734	5149	800
Luty	7746	6086	3060	5576	1195
Marzec	9047	6900	3969	12150	914
Kwiecień	7126	4980	4237	5327	474
Maj	7041	5182	3291	5943	539
Czerwiec	6104	3399	2524	7047	343
Lipiec	2449	2054	1896	2975	153
Sierpień	1065	1264	1431	1236	147
Wrzesień	2716	2929	1563	2389	217
Październik	10647	11991	1823	4567	1767
Listopad	9310	8712	3512	8053	964
Grudzień	8349	7580	3906	7577	756
Razem:	78211	65 313	34946	62 427	8 269

- **Wypożyczalnia Międzybiblioteczna**

W roku sprawozdawczym Wypożyczalnia Międzybiblioteczna od czytelników indywidualnych (magistrantów, doktorantów i pracowników naukowych UŚ) przyjęła 2 245 zamówień, z czego zrealizowano 2 148, a nie zrealizowano 97 zamówień.

	Do bibliotek krajowych	Do bibliotek zagranicznych	Razem:
Wysłano zamówień	1 355	890	2 245
Zrealizowano	1 327	821	2 148
Nie zrealizowano	28	69	97
Razem:	2 710	1 780	4 490

Z bibliotek krajowych i zagranicznych sprowadzono ogółem **2 148 publikacji**:

Sprowadzono	Z bibliotek krajowych	Z bibliotek zagranicznych	Razem:
Druków zwartych	468	589	1 057
Czasopism	13	-	13
Kserokopii	696	173	869
Mikrofilmów	149	1	150
Prac doktorskich	1	-	1
Artykułów w formie plików	-	58	58
Razem:	1 327	821	2 148

Z bibliotek oraz instytucji krajowych i zagranicznych do Wypożyczalni Międzybibliotecznej wpłynęło 921 zamówień, z czego zrealizowano 828 w tym 4 zagraniczne. Ogółem z Wypożyczalni Międzybibliotecznej w roku sprawozdawczym korzystało 147 bibliotek i instytucji.

Bibliotekom i instytucjom krajowym i zagranicznym wypożyczono:

	Biblioteki krajowe	Biblioteki zagraniczne	Razem:
Druków zwartych	404	2 (Słowacja, Belgia)	406
Kserokopii	284	1 (Finlandia)	285
Czasopism	12	1 (Hiszpania)	13
Wysłano plików	124	-	124
Razem:	824	4	828

Ogółem zrealizowano 828 zamówień - 932 zamówienia pozostały bez realizacji ponieważ Biblioteka UŚ nie posiadała w swoich zbiorach zamawianych publikacji.

Za usługi w Wypożyczalni Międzybibliotecznej od czytelników pobierano opłaty zgodnie z Zarządzeniem Rektora nr 14/2003. W 2004 r. pobrano 10 339,41 zł., natomiast z funduszy instytucyjnych i grantów odprowadzono 7 546,38 zł i 106,7 EUR.

- Czytelnie**

8 czytelń udostępnia materiały biblioteczne przeznaczone do korzystania na miejscu oraz ściągane z magazynu na życzenie czytelnika. Biblioteka Główna dysponuje Czytelnią Ogólną, Czytelnią Czasopism, odrębnymi Czytelniami Zbiorów Matematycznych i Chemicznych, Czytelnią Zbiorów Specjalnych, Czytelnią Oddziału Informacji, Biblioteką i Czytelnią Brytyjską oraz Biblioteką Niemiecką. W roku 2004 ogółem czytelnie odwiedziło **40 134 czytelników**, którym udostępniono **53 758 vol.** Wśród naszych czytelników znajdują się pracownicy i studenci uniwersytetu oraz innych uczelni z regionu jak również osoby spoza uczelni.

W roku 2004r wszystkie czytelnie, chociaż w różnej liczbie, były wyposażone w stanowiska komputerowe. Coraz więcej osób korzysta z dostępu do źródeł elektronicznych poza Oddziałem Informacji Naukowej i tak w Czytelni Ogólnej z Internetu skorzystało 1 384 osoby, w Czytelni Czasopism 1 291, w Czytelniach Matematycznej i Chemicznej 2 704 osoby. Trudne warunki lokalowe powodujące rozproszenie księgozbioru w 2004 r. tak jak w latach ubiegłych nie pozwalały na wprowadzenie ułatwień w korzystaniu ze zbiorów.

W roku sprawozdawczym Czytelnię Ogólną odwiedziło **7 926** czytelników w tym: studentów stacjonarnych 6 113, studentów zaocznych 742, pracowników naukowych 305, innych czytelników 766. Stan księgozbioru Czytelni Ogólnej na 31.XII.2004 r. to 13 364 vol. Ogółem udostępniono 17 098 vol. w tym: z księgozbioru podręcznego Czytelni 10 788 vol., z magazynu 5 547 vol., spoza Czytelni (Archiwum, Wypożyczalnia Międzybiblioteczna, Zbiory Specjalne) 763 vol. Czytelnia Ogólna dysponuje 50 miejscami. W 2004 r. przeprowadzono skontrum wewnętrzne całego księgozbioru Czytelni, odnotowano brak 15 książek w księgozbiorze prawniczym. Nie pomogły apele do czytelników i interwencje u pracowników naukowych Wydziału Prawa o zwrot skradzionych książek, dlatego pracownice Czytelni Ogólnej zorganizowały szeroko zakrojoną akcję wśród wydawców. W wyniku podjętych działań nadeszły 24 cenne, najnowsze wydania skradzionych podręczników i opracowań.

Czytelnia Czasopism posiada 18 miejsc i 4 stanowiska komputerowe. W minionym roku Czytelnię Czasopism odwiedziło 5 954 czytelników, w tym 134 studentów z innych uczelni, ze zbiorów elektronicznych skorzystało 1 291 osób. Udostępniono 14 366 vol. czasopism z magazynu.

Czytelnie Matematyczna i Chemiczna mają łącznie dla czytelników 71 miejsc (Czytelnia Chemiczna - 36; Czytelnia Matematyczna - 35 oraz 8 stanowisk komputerowych). W obu czytelniach oraz magazynie czasopism jest wolny dostęp do półek, dlatego też nie można podać dokładnej liczby udostępnionych woluminów. Można jedynie określić minimalną ilość udostępnionych woluminów równą liczbie odwiedzin tj. **18 195 jednostek**. Stan księgozbioru na koniec 2004 r. wynosił 20 791 vol.

W Czytelni Zbiorów Specjalnych ze zbiorów skorzystało 431 czytelników, w tym 68 pracowników naukowych, 287 studentów, innych 76. Udostępniono 1 410 książek, w tym zbiorów specjalnych 487. Czytelnia obejmuje 9 miejsc, w tym 1 stanowisko komputerowe.

Zaobserwowano rosnącą potrzebę merytorycznej pomocy czytelnikom. Udzielano pomocy w poszukiwaniach bibliograficznych, zarówno tradycyjnych jak i internetowych, a także w dotarciu do wyznaczonych tematycznie pozycji książkowych z zakresu materiału objętego zasobem księgozbioru podręcznego bądź zbiorów specjalnych. Stan księgozbioru 5 539 j. inw.

Biblioteka i Czytelnia Brytyjska oraz Biblioteka Niemiecka wchodzące w strukturę Biblioteki Głównej pracują na nieco innych zasadach. Udostępniają zbiory na zewnątrz oraz na miejscu. Czytelnię Biblioteki Brytyjskiej odwiedziło 1 075 osób korzystając z 2 687 vol., do dyspozycji czytelników 11 miejsc. W Bibliotece Niemieckiej udostępniono ogółem 10 696, nie ma rozgraniczenia na czytelnię i wypożyczalnię.

DYDAKTYKA

- Przystosowanie biblioteczne - zorganizowano szkolenia dla studentów pierwszego roku wszystkich kierunków. Szkoleniem zostało objętych **4 907** studentów, z czego w BUŚ - **562**. Zajęcia w BUŚ prowadziło 9 osób z Oddziałów: Opracowania, Informacji Naukowej i Matematyczno-Chemicznego (w sumie 52 godziny zajęć). Oddział Informacji Naukowej opracował nowy informator dla studentów I roku i przeprowadził szkolenie osób prowadzących zajęcia z przystosowania bibliotecznego w bibliotekach specjalistycznych i w BUŚ.
- Praktyki zawodowe w oddziałach Biblioteki dla bibliotekarzy BUŚ oraz innych uczelni, a także praktyki śródsesemtralne dla studentów bibliotekoznawstwa, (m.in. Oddział Opracowania). W ciągu całego roku w dziale odbyło praktykę 55 osób, z czego 50 z bibliotek wydziałowych, 1 z Biblioteki Głównej i 4 studentów. Całkowity czas poświęcony na szkolenia to **1 021 godzin (1 021 : 7 = 146 dni)**. Średni czas pracy w miesiącu to 21 dni. Oznacza to, że **1 etat przez 7 miesięcy** przeznaczony był tylko i wyłącznie na szkolenia. Pracownicy Oddziału poświęcają codziennie wiele czasu na konsultacje i instrukcje udzielane telefonicznie. Takich porad jest od kilku do kilkunastu dziennie.
- Szkolenia w korzystaniu z elektronicznych źródeł informacji prowadził Oddział Informacji Naukowej - przeszkolono **6** grup studentów - 2 grupy z Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska, 2 grupy z Wydziału Filologicznego (polonistyka), 1 grupa z Wydziału Nauk Społecznych (archiwistyka), 1 grupa z Wydziału Pedagogiki i Psychologii.
- Przeprowadzono szkolenia dla bibliotekarzy bibliotek specjalistycznych w zakresie korzystania z baz danych i innych źródeł elektronicznych - od kwietnia do czerwca 2004 odbyło się 26 dwugodzinnych szkoleń dla bibliotekarzy Wydziału Filologicznego, Pedagogiki i Psychologii, Informatyki i Nauki o Materiałach, Nauk o Ziemi, Teologicznego, Radia i Telewizji, Biologii i Ochrony Środowiska, Nauk Społecznych, Instytutu Fizyki. Szkoleniem objęto w sumie 34 osoby.
- Odbywały się regularne indywidualne szkolenia i konsultacje dla osób współpracujących przy opracowywaniu Bibliografii dorobku naukowego pracowników UŚ - jedno wspólne szkolenie operatorów Bibliografii i 30 godzin szkoleń indywidualnych dla 8 operatorów z bibliotek specjalistycznych.
- Oddział Opracowania dla bibliotekarzy bibliotek wydziałowych zorganizowano cykl szkoleń z zasad wprowadzania danych do kartoteki haseł wzorcowych w formacie MARC. Zajęcia były prowadzone w 4 grupach - łącznie przeszkolono 30 osób. Osoby te otrzymały uprawnienia do wprowadzania danych do Katalogu NUKAT.
- Od maja do listopada w zagadnienia opracowania zbiorów w systemie Prolib wprowadzane były 2 osoby z bibliotek specjalistycznych. Biblioteka Germanistyczna od listopada rozpoczęła opracowanie w bazie komputerowej. Pracownik Biblioteki RTV nie opanował zasad obsługi systemu i biblioteka ta na razie nie przystąpiła do współkatalogowania.
- Wycieczki - przyjęto **7** grup młodzieży szkolnej zwiedzających naszą bibliotekę (ponad 200 osób z Katowic, Bytomia, Zawiercia - szkoły średnie).

GROMADZENIE ZBIORÓW

Książki i wydawnictwa ciągle nieregularne

Ogółem do Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego wpłynęło i zostało objętych ewidencją sumaryczną **10 505 vol.** książek na kwotę **555 156,51 zł** (w 2003 r. - 13 588 vol. na kwotę 536 574,21 zł)

Łącznie zarejestrowano **1 636** dokumentów wpływu (w 2003 r. - 1 725).

Wpływy procentowo:

- w porównaniu z rokiem 2003 ilość wpływów do biblioteki zmniejszyła się o 29%,
- wartość otrzymanych wydawnictw zwiększyła się o 3,46%,
- zakupiono o 14,5% egz. mniej,
- wydano ogółem z różnych funduszy o 9,7% więcej,
- z funduszu Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego wydano o 14,3% więcej.

Wpływy według różnych sposobów nabycia:

- kupno - 57 % il. vol.; 79 % wartości,
- dary - 25 % il. vol.; 10 % wartości,
- wymiana - 9 % il. vol.; 7 % wartości,
- inne - 9 % il. vol.; 4 % wartości.

Ad.1. Kupno

W 2004 r. działała zwoływana raz w tygodniu Komisja ds. Kształtowania Zbiorów Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego. Ogółem wykorzystanie funduszy było następujące:

- fundusze Biblioteki Głównej - 5 898 vol. na kwotę 398 598,31 zł (w 2003 r. - 6 740 vol. na kwotę 379 997,47 zł),
- fundusze Instytutu Chemii - 42 vol. na kwotę 4 304,65 zł (w 2003 r. - 57 vol. na kwotę 7 293,55 zł),
- fundusze Instytutu Matematyki - 27 vol. na kwotę 6 980,90 zł (w 2003 r. - 86 vol. na kwotę 10 376,98 zł),
- fundusze wydziałowe i inne - 47 vol. na kwotę 27 907,60 zł (w 2003 r. - 4 vol. na kwotę 1452 zł).

W grupie zakupów:

- a) polskich na 5 597 vol. książek i wydawnictwa ciągłych nieregularnych wydatkowano kwotę 209 766,14 zł (48% ogółu wydatków) dla porównania w 2003 r. kupiono 6 614 vol. za kwotę 258 853,24 zł (65% ogółu wydatków),
- b) zagranicznych na 417 vol. książek i wydawnictwa ciągłych wydatkowano kwotę 228 025,32 zł. (52% ogółu wydatków), a w 2003 r. - 273 vol. kupiono za kwotę 140 266,76 zł (35% ogółu wydatków).

Biblioteka wykorzystuje wszystkie możliwości dotarcia do informacji o nowościach wydawniczych jednak ciągle jeszcze rozpoznanie rynku wydawniczego jest dość trudne. W Polsce jeszcze zbyt mało pośredników, standardowo oferowało dostawę nowości do przeglądu do Biblioteki i odbiór tych pozycji, które nie będą zakupione w danej jednostce.

W minionym roku bibliotekarze uczestniczyli w targach, wystawach i promocjach książek:

- maj 2004 r. - 49 Międzynarodowe Targi Książki w Warszawie,
- październik 2004 r. - 8 Targi Książki w Krakowie.

Po zasięgnięciu opinii naukowej oraz po renegocjacji umowy kontynuowano realizację zakupu archiwów biograficznych na mikrofilmach wydawanych przez wydawnictwo K.G.Saur. W 2004 r. zakupiono 17 zestawów na kwotę 52 901,50 zł, a w 2003 r. - 11 archiwów na kwotę 60 376,58 zł). Ponadto, w dniach od 16-18 czerwca 2003 r. firma ABE-Marketing, Filia w Gliwicach zorganizowała przy współudziale Oddziału Gromadzenia Zbiorów wystawę zagranicznych książek naukowych.

Ad.2. Dary

W 2004 r. wpłynęło 2 237 vol., w 2003 r. - 2 360 vol. Do zbiorów biblioteki włączono z wpływów z roku bieżącego i lat poprzednich: 2 693 vol. na kwotę 57 758,75 zł, a w 2003 r. - 4 843 vol. na kwotę 80 265,32 zł, w tym wpływy z księgozbioru prof. dra hab. Bogdana Suchodolskiego - 1 352 jedn. na kwotę 21 727 zł.

Bibliotekom specjalistycznym Uniwersytetu Śląskiego oraz innym instytucjom przekazano 608 vol., do magazynu dubletów i druków zbędnych przekazano 429 vol. Na potrzeby wymiany przeznaczono 108 vol. na kwotę 2 691,60 zł.

Na podstawie umowy zawartej między Instytutem Matematyki PAN w Warszawie, a Instytutem Matematyki Uniwersytetu Śląskiego otrzymujemy nadal 8 tytułów wydawnictw ciągłych i czasopism; wpłynęło 55 vol. na kwotę 1 285,03 zł (w 2003 r. - 78 vol. na kwotę 1 717,32 zł).

Ad.3. Wymiana

Ogółem współpracowano z 264 instytucjami (w 2003 r. - 258). Otrzymano 2 583 vol. na kwotę 163 309,68 zł (w 2003 r. - 2 744 vol. na kwotę 111 782,60). Wysłano 2 112 vol. na kwotę 47 681,71 zł (w 2003 r. - 2 670 vol. na kwotę 63 185,96 zł).

- a) W wymianie krajowej w 2004 r. zarejestrowano 84 instytucje (w 2003 r. - 84). Wykreślono Bibliotekę Główną Akademii Ekonomicznej w Krakowie i Muzeum Miejskie w Zabrze. Nawiązano współpracę z Filią Akademii Świętokrzyskiej w Piotrkowie Trybunalskim i Muzeum Miejskim w Żorach. Otrzymano ogółem 1 238 vol. na kwotę 28 207 zł.
- b) W wymianie zagranicznej w 2004 r. zarejestrowano 180 instytucji (w 2003 r. - 174). Wznowiono współpracę z Akademią Nauk. Institut Naucnoj Informacii (VINITI) - Moskwa. Nawiązano współpracę z Universitatea de Nord Baia Mare. Departamentul de Matematica si Informatica, Saint Louis University Law Library, Statni Vedecka Kniznica. Presov, Pekińskim Uniwersytetem Języków Obcych. - Wydziałem Języków Europejskich, Universidad de Granada. Otrzymano ogółem 1 345 jedn. na kwotę 135 102,68 zł.

Ad.4. Inne

- a) Magazyn wydawnictw Uniwersytetu Śląskiego przeznaczonych do wymiany
Pobrano: 2 008 vol. na kwotę 48 320 zł (w 2003 r. - 2 446 vol. na kwotę 60 117 zł) w tym: wyd. zwarte - 1 432 vol. na kwotę 34 983 zł, wyd. ciągłe - 534 vol. na kwotę 12 512 zł, skrypty - 42 vol. na kwotę 825 zł. Rozdysponowano: 1 747 vol. na kwotę 41 808 zł (w 2003 r. - 2 200 vol. na kwotę 54 368 zł) w tym wyd. zwarte - 1 209 vol. na kwotę 29 220 zł, wyd. ciągłe - 513 vol. na kwotę 11 994 zł, skrypty - 25 vol. na kwotę 594 zł. Z zasobu magazynowego wydawnictw Uniwersytetu Śląskiego obejmującego lata 1983-2003 wydano 809 vol.
- b) Dublety i druki zbędne
Do rejestru dubletów i druków zbędnych wpisano 512 vol. na kwotę 4 770,30 zł (w 2003 r. - 1 422 vol. na kwotę 12 431,20 zł). Sporządzono 2 listy dubletów i druków zbędnych na 635 pozycji i 200 fiszek do kartoteki dubletów. Z zasobu magazynowego dubletów i druków zbędnych wysłano 127 vol. na kwotę 2 310 zł. Pracownikom uczelni, studentom i na makulaturę przekazano 994 vol. (z 12 list sporządzonych w latach ubiegłych i w roku bieżącym). Magazyn dubletów i druków zbędnych został przeniesiony do nowych pomieszczeń.

Czasopisma i bazy danych

Czasopisma i bazy danych w 2004 r. nabywano drogą prenumeraty, darów i wymiany. Wpłynęło 865 tytułów czasopism bieżących oraz 42 tytuły baz danych na łączną kwotę 2 145 505 zł.

Czasopisma zagraniczne, bazy danych i konsorcja finansowane były z następujących środków:

- badania własne (Senacka Komisja do Spraw Nauki) - 1 120 132 zł,
- badania własne (wydziały) - 33 780 zł,
- działalność statutowa (dotacje KBN - wydziały) - 183 226 zł,
- opłaty za zajęcia dydaktyczne (wydziały) - 90 459 zł,
- plan rzeczowo-finansowy Wydz. Mat-Fiz-Chem - 572 257 zł,
- budżet BUŚ - 66 104 zł,
- środki własne wydziałów - 4 968 zł,
- dodatkowa dotacja ze środków ogólnouczelnianych - 15 087 zł.

Zwrot za czasopisma nie dostarczone (w postaci not uznaniowych) wyniósł 1 780 zł. Koszt czasopism polskich w skali uczelni wg szacunków do przetargu to blisko 165 000 zł rocznie. Wydziały i administracja pokrywały te koszty w 100% z środków własnych. Czasopisma polskie dla Biblioteki Głównej finansowane były z budżetu BUŚ, a ich generalny koszt wyniósł 62 000 zł (dostawa przez kolportera i bezpośrednio u wydawców).

Do ciekawszych nabytków należy zaliczyć zasób mikrofilmów, którego główną część stanowi *Deutscher Biographischer Index* (17 222 mikrofilm). Zasób mikrofilmów będzie zainwentaryzowany, opracowany i udostępniany w Oddziale Zbiorów Specjalnych BUŚ.

Stan zbiorów na 31.XII. 2004 r.:

Książki: 301 566 vol.

Czasopisma: 17 250 vol.

Zbiory specjalne z pracami doktorskimi: 5 539 j. inw.

OPRACOWANIE ZBIORÓW

W 2004 r. Oddział Opracowania kontynuował współpracę z NUKAT i kontrole nad usuwaniem usterek w systemie PROLIB. Brak formatu MARC 21 i zła jakość modułu do kopiowania opisów bibliograficznych z

NUKAT utrudniały prace nad napełnianiem elektronicznego katalogu Biblioteki.. Skopiowanie opisu i poprawienie go wymaga tylu operacji, że często wprowadzenie opisu od początku zajmuje o wiele mniej czasu. W obecnej postaci moduł nie przyspiesza opracowania.

W 2004 r. zinventaryzowano zbiory:

Rodzaj zbiorów w j. inw.	Przybyło w 2004 r.	Kupno	Dary	Wymiana	Za zagubione	Inne	Wykreślono z inwentarza w 2004 r.
Łącznie: książki i wydawnictwa ciągle nieregularne	11 964	6 532	2 847	1 091	31	1 463	1 664
Pomoce dydaktyczne	13	-	13	-	-	-	-
CD-ROMy	31	23	5	-	-	3	-
RAZEM	12 008	6 555	2 865	1 091	31	1 466	1 664
Skrypty	-	-	-	-	-	-	4 111

Opracowanie:

* Zbiory Biblioteki UŚ w 2004 r. opracowano 14 503 j. inw.

Zwarte		Ciągłe		DE		Razem
Nowości (vol.)	Stary zasób (vol.)	Nowości (vol.)	Stary zasób (vol.)	Nowości (j. inw.)	Stary zasób (j. inw.)	
8 971	3 727	1 482	253	47	23	14 503

* Opisy bibliograficzne i hasła KHW wprowadzone do Katalogu NUKAT w 2004 r.

Opisy Bibliograficzne		Hasła KHW	
Nowe	Modyfikowane	Nowe	Modyfikowane
890	16	4 919	442

* Opisy bibliograficzne i hasła KHW wprowadzone do Katalogu NUKAT od początku działalności

Opisy Bibliograficzne	Hasła KHW
1 585	11 397

* Od początku istnienia bazy komputerowej tj. od sierpnia 1998 roku Oddział Opracowania BUŚ opracował:

Biblioteka	Ilość sporządzonych opisów bibliograficznych WZ, WC, DE	Ilość opracowanych i dostępnych przez OPAC egzemplarzy WZ, WC, DE
Biblioteka Główna - Oddział Opracowania	54 640	70 102

W roku 2004 do wspólnej bazy systemu, w której pracuje 16 bibliotek, Biblioteka Główna wprowadziła 13 958 rekordów bibliograficznych, co stanowi 55% wszystkich opisów. Łącznie, od początku tworzenia bazy, Biblioteka Główna wprowadziła 57 608 opisów, co stanowi ok. 56% wszystkich opisów.

Ponadto w 2004 r.:

- w ramach prowadzonej od 2 lat akcji uzupełniania opisów bibliograficznych ze starego zasobu o hasła khw przejrzano i uzupełniono 28 460 opisów wprowadzonych przez wszystkie biblioteki pracujące w systemie Prolib,
- przeprowadzono korektę 11 521 opisów,
- opracowano rzeczowo (UKD, hasła przedmiotowe) 11 311 pozycji,
- zakończono porządkowanie bazy polegające na przeniesieniu haseł przedmiotowych z indeksu Proliba do indeksu przedmiotowego KHW,
- poza bieżącym wpływem, na potrzeby udostępniania wprowadzono na zasób i oklejono kodami paskowymi 8 258 vol.,
- na bieżąco prowadzone są prace związane z czyszczeniem i ujednolicaniem indeksów wyszukiwawczych w systemie Prolib,

- w dalszym ciągu kontynuowana jest praca nad uzupełnianiem kartoteki dedykacji w księgozbiorze Bogdana Suchodolskiego,
- w związku z koniecznością wprowadzenia nowych norm transliteracji znaków cyrylickich i greckich na łacińskie przeprowadzono meliorację katalogu komputerowego polegającą na przejrzaniu wszystkich wydawnictw w językach słowiańskich i poprawieniu ich zgodnie z nowymi normami,
- włączono do katalogu topograficznego i katalogu bibliotek specjalistycznych 2 662 karty,
- wycofano z katalogu alfabetycznego i rzeczowego 287 kart,
- w ramach melioracji naniesiono poprawki na 1 722 kartach katalogowych,
- usunięto z kart katalogowych wszystkich 5 katalogów 2 902 pozycje ubytkowane,
- w wyniku pracy komisji do spraw selekcji sporządzono 14 protokołów ubytków dla 11 946 pozycji,
- ubytkowano z inwentarzy tradycyjnych i prowadzonych w bazie komputerowej 5 775 pozycji,
- pracownik katalogu mgr Sylwia Kalicka została włączona do prac związanych z retrokonwersją i w czasie mniejszego ruchu w katalogu wprowadza stare opisy do bazy komputerowej.

Wzrasta systematycznie obciążenie Oddziału. Konieczność jednoczesnego łączenia pracy bieżącej, uzupełniania indeksów khw dla starszych opisów, kontrolowania poprawności zapełniania bazy przez biblioteki wydziałowe, czyszczenie indeksów wyszukiwawczych systemu, poprawiania błędów popełnionych przez bibliotekarzy sieci, konsultacje i szkolenia koleżanek z innych bibliotek sprawia, że pracownicy Oddziału Opracowania muszą ok. ¼ swojego czasu pracy poświęcać na czynności nie związane bezpośrednio z opracowaniem księgozbioru Biblioteki Głównej.

W wyniku prac komisji do spraw selekcji w 2004 roku do ubytkowania przeznaczono bardzo dużą liczbę książek. Należy zwrócić uwagę, że od momentu uruchomienia bazy komputerowej ubytkowanie jest czynnością wykonywaną podwójnie. Najpierw ubytki nanosi się w księgach tradycyjnych, a następnie ubytkuje każdą pozycję w bazie komputerowej. Wydłuża to w znacznym stopniu proces ubytkowania.

Mimo problemów w roku 2004 wzrosło tempo i ilość opracowanych zbiorów, wygospodarowano czasu na retrokonwersję. Poniżej statystyka opisów retrokonwersji.

* Retrokonwersja

Ilość dokumentów opracowanych w 2003 r.	Ilość dokumentów opracowanych w 2004 r.	Ilość, o jaką wzrosło opracowanie
9 133	14 503	5 370

Statystyka dokumentów opracowanych przez poszczególne biblioteki (stan bazy od początku istnienia)

Biblioteka	Ilość sporządzonych opisów bibliograficznych WZ, WC, DE, DK	Ilość opracowanych i dostępnych przez OPAC egzemplarzy WZ, WC, DE, DK	Ilość nie opracowanych (wprowadzonych tylko na zasób) egzemplarzy WZ, WC, DE, DK
Biblioteka Główna	57 608	74 724	111 107
Filologia Angielska	9 213	18 366	1 674
Filologia Germańska	38	70	0
Filologia Polska	4 825	10 471	58
Filologia Romańska	4 734	6 933	0
Filologia Słowiańska	1 913	2 798	27
Fil. Wschodniosłowiańska	5 158	9 463	56
Filia w Cieszynie	2 804	6 871	28
Instytut Fizyki	460	909	9
Kolegium Języka Biznesu	95	697	8
Nauki Społeczne	3 957	16 342	0
Nauki o Ziemi	2 197	5 010	47
Biblioteka Niemiecka	0	0	2 159
Oddział w Rybniku	120	664	0
Szkoła Zarządzania	977	3 965	48
Wydział Biologii	686	4 457	158
Wydział Prawa	4 395	8 323	265
Wydz. Psychologii i Pedagogiki	2 916	19 508	49

Wydział Inf. i Nauki o Mat.	1 324	3 412	6
RAZEM:	103 420	192 983	115 699

W sumie w bazie jest zarejestrowanych (okodowanych) **308 682** egzemplarzy różnych dokumentów, z czego **192 983** jest opracowanych i dostępnych przez OPAC WWW.

Statystyka dokumentów opracowanych przez poszczególne biblioteki w 2004 roku

Biblioteka	Ilość sporządzonych opisów bibliograficznych WZ, WC, DE, DK	Ilość opracowanych i dostępnych przez OPAC egzemplarzy WZ, WC, DE, DK	Ilość nie opracowanych (wprowadzonych tylko na zasób) egzemplarzy WZ, WC, DE, DK
Biblioteka Główna	13 958	15 061	7 160
Filologia Angielska	1 255	2 698	1 665
Filologia Germańska	38	70	0
Filologia Polska	1 340	2 805	7
Filologia Romańska	716	793	0
Filologia Słowiańska	627	898	14
Fil. Wschodniosłowiańska	1 928	3 253	36
Filia w Cieszynie	729	1 842	11
Instytut Fizyki	270	461	0
Kolegium Języka Biznesu	59	412	1
Nauki Społeczne	702	2 715	0
Nauki o Ziemi	542	1 692	33
Biblioteka Niemiecka	0	0	2 159
Oddział w Rybniku	120	664	0
Szkoła Zarządzania	161	590	34
Wydział Biologii	484	2 271	93
Wydział Prawa	890	1 678	111
Wydz. Psychologii i Pedagogiki	1 433	7 566	28
Wydział Inf. i Nauki o Mat.	203	474	1
RAZEM:	25 455	45 943	11 353

W 2004 roku w bazie zostało zarejestrowanych (okodowanych) **57 396** egzemplarzy różnych dokumentów, z czego **45 943** zostało opracowanych i udostępnionych przez OPAC WWW.

KONTROLA ZBIORÓW

Zgodnie z 10-letnim „Planem kontroli zbiorów” wykonano skontrum przewidziane na rok 2004: blok numerów inwentarzowych od 165 001-200 000 wpisanych do inwentarza w latach 1974-1976.

Poprzednia kontrola w tym zakresie numerów była przeprowadzona w latach 1989-1994. Sporządzono protokół oraz wykaz dla 224 braków wartości 4,73 zł (nowych) uznając je za braki względne do następnego skontrum. Protokół z wnioskami Komisji skontrolnej został zatwierdzony przez Dyrektora BUŚ.

W czasie kontroli zbiory nie były wyłączone z udostępniania. Wymagało to kilkakrotnego sprawdzania braków w pewnych odstępach czasu w magazynie oraz bazie komputerowej.

Sporządzono również protokół dla braków względnych wykazanych w skontrum zbiorów chemicznych w 2003 roku. Nieodnalezione 225 pozycje wartości 2 325,96 zł zostały wykreślone z inwentarza.

W roku sprawozdawczym Oddział koordynował przeprowadzanie kontroli zbiorów w bibliotekach specjalistycznych. Udzielano konsultacji i pomocy w przygotowaniu i opracowaniu wyników skontrum, sporządzaniu protokołów, procedur selekcji. oraz protokołu zdawczo-odbiorczego dla Filii w Cieszynie.

Wyłączono z inwentarzy BUŚ, znajdujące się w bibliotekach specjalistycznych pozycje, z kartoteki topograficznej na podstawie protokołów ubytków 94 karty. Wszystkie kontrole przebiegały bardzo sprawnie, zaplanowano je na okres wakacji., aby nie utrudniać funkcjonowania bibliotek.

Biblioteki specjalistyczne wykonały kontrolę zbiorów zgodnie z planem na rok 2004 z inwentarzy własnych:

1. Biblioteka Wydziału Nauk Społecznych - 10 000 vol.

2. Biblioteka Wydziału Prawa - 20 000 vol.
3. Biblioteka Fil. Wschodniosłowiańskiej - 2 000 vol.
4. Biblioteka Wydziału Nauk o Ziemi - 10 000 vol.
5. Biblioteka Romanistyczna - 13 239
6. Biblioteka Kolegium Języka Biznesu - 3 806
7. Czytelnia Neofilologiczna - 3 027

Razem: 62 072 vol.

z inwentarza BUŚ:

1. Biblioteka Polonistyczna - 30 415 vol.

Zbiory z inwentarza BUŚ posiada 15 bibliotek specjalistycznych. Dotyczy to zbiorów od nr 1 - 200 000 oraz nr 510 000 - 600 000. W przeszłości obowiązywał centralny zakup książek dla bibliotek Uniwersytetu Śląskiego. Kontrola tych zbiorów została zaplanowana w bibliotekach specjalistycznych na 2001 rok. Jej realizacja z różnych powodów uległa zmianie. W 2001 roku kontrolę wykonało 5 bibliotek, 2002 - 8 bibliotek, 2003 roku 1 biblioteka specjalistyczna. Biblioteka Polonistyczna kontrolę tych zbiorów wykonała w 2004 roku przy dużym wsparciu pracowników BUŚ. Zestawienie zbiorcze wyników kontroli zbiorów z bibliotek specjalistycznych oraz BUŚ zostanie sporządzone w 2006 roku. Protokół zbiorczy obejmujący wyniki 10-letniego cyklu zbiorów z inwentarza BUŚ zostanie sporządzony w 2007 roku.

Poza planem kontrolę zbiorów wykonały biblioteki:

- Biblioteka Teologiczna (czytelnia) - 2 357 vol.
- Biblioteka Wydziału Nauk społecznych (czytelnia) - 3 475 vol.
- Biblioteka WNS (braki względne) - 156 vol.
- Biblioteka Wydziału Nauk o Ziemi (braki względne) - 1 vol.
- Biblioteka Sławistyczna (braki względne BIFO) 11 vol.
- (braki względne BUŚ) - 21 vol.
- (braki względne BFS) - 55 vol.
- Biblioteka Germanistyczna (braki względne BFG) - 64 vol.
- (braki względne BIFO) - 45 vol.

Razem: 6 185 vol.

Selekcje swoich zbiorów przeprowadziły:

- Biblioteka Wydziału Biologii - 1 820 vol.
- Biblioteka Fil. Wschodniosłowiańskiej - 32 vol.
- Biblioteka Wydziału Nauk Społecznych - 1 757 vol.
- Biblioteka Polonistyczna - 287 vol.
- Biblioteka Instytutu Fil. Germańskiej - 155 vol.
- Biblioteka Ośrodka Dydaktycznego w Rybniku - 156 vol.
- Biblioteka Wydziału Pedagogiki i Psychologii - 12 vol.

Razem: 4 219 vol.

Biblioteki postanowiły regularnie wycofywać księgozbiór o treści zdezaktualizowanej oraz nieprzydatnej dla studentów i pracowników naukowych.

KOMPUTERYZACJA

Nadzór merytoryczny nad komputeryzacją Biblioteki Głównej i sieci bibliotek specjalistycznych sprawuje Oddział Obsługi Informatycznej Bibliotek. W 2004r wyposażenie w stanowiska komputerowe to 196 stanowisk dla bibliotekarzy i 150 dla czytelników.

Wykaz ważniejszych zakupów wykonanych w 2004 roku:

Sprzęt (finansowany z funduszy rektorskich i dotacji KBN na sieci LAN):

- serwery aplikacyjne Intel Itanium 2 szt. - finansowane z dotacji KBN na sieci LAN,
- macierz EonStor A16U/320 do serwerów aplikacyjnych - współfinansowane z środków BUŚ oraz z dotacji KBN na sieci LAN,
- stanowiska robocze PC stacjonarne i przenośne - 20 szt. - finansowane z środków BUŚ,
- komputery PC XEON - do systemu bezpieczeństwa sieci - 1 zestaw - finansowane z środków BUŚ,
- zasilacze awaryjne z kartami sieciowymi 5 zestawy - finansowane z środków BUŚ,
- w związku z przeksięgowanie części kosztów zakupów w dotację KBN na sieci LAN planuje się wykorzystanie pozostałych funduszy z dotacji rektora dla BUŚ na zakup odpowiednich zgodnych z zasadami ochrony danych osobowych na potrzeby wypożyczalni i czytelni.

Rozbudowy sprzętu zakupionego w latach poprzednich:

- drobne rozbudowy stanowisk komputerowych i sieci na bazie elementów stanowiących części zamienne.

Zakupy oprogramowania:

- oprogramowanie serwerów aplikacyjnych - finansowane z środków BUŚ,
- oprogramowanie Microsoft do systemu ochrony sieci - finansowane DOT MEN,
- oprogramowanie DeepFreeze do ochrony stanowisk roboczych - finansowane DOT MEN,
- pojedyncze licencje oprogramowania systemowe i użytkowe (w tym systemy antywirusowe) - finansowane z środków BUS.

Wykaz ważniejszych zadań wykonanych w 2004 roku:

1. rekonfiguracja serwera dla systemu bibliotecznego Prolib SUN Fire V480,
2. uruchomienie testowego systemu ochrony sieci opartego na oprogramowaniu Microsoft ISA,
3. naprawy sprzętowe, reinstalacje oprogramowania i powtórne uruchomienie systemów obsługujących podstawowe systemy informatyczne biblioteki:
 - InfoWare CD/HD,
 - aplikacje graficzne Prolib (Gromadzenie, LKHW, CKHW),
 - serwer poczty Mercury,
 - serwis WWW,
 - aplikacje obsługi bazy Arton
4. reinstalacja systemowego i użytkowego oprogramowania po naprawach stacji roboczych lub po awariach systemów operacyjnych - około 200 komputerów,
5. instalacje i reinstalacje około 50 stacji roboczych z bibliotek specjalistycznych.

DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEK SPECJALISTYCZNYCH

Struktura organizacyjna

Biblioteki specjalistyczne tworzą system biblioteczo - informacyjny i funkcjonują jako biblioteki naukowe:

- wydziałowe - 8 - Nauk Społecznych, Prawa i Administracji, Pedagogiki i Psychologii, Radia i Telewizji, Nauk o Ziemi, Biologii i Ochrony Środowiska, Informatyki i Nauki o Materiałach, Teologiczna,
- instytutowe - 8 - Polonistyczna, Filologii Wschodniosłowiańskiej, Anglistyczna, Romanistyczna, Sławistyczna, Germanistyczna, Fizyki, Bibliologiczna,
- katedralne - 1 - Filologii Klasycznej,
- pozawydziałowe jednostki dydaktyczne - 6 - SJO, KJB, MSNP, Szkoła Zarządzania, Filia w Cieszynie, Ośrodek Dydaktycznego w Rybniku, Czytelnia Międzyinstytutowa na Wydziale Filologicznym.

Obsada personalna w poszczególnych bibliotekach nie uległa zmianie. Biblioteki zatrudniały 116 osób na 112 etatach. Dominują osoby z wyższym wykształceniem bibliotekarskim.

Gromadzenie

Głównym zadaniem polityki gromadzenia poszczególnych jednostek jest gromadzenie zbiorów specjalistycznych. Podstawowymi źródłami wpływów było kupno, dary, wymiana. Z ogólnego wpływu do zbiorów włączono:

- 14 971 vol. druków zwartych (+ 4 162 vol. depozytu),
- 1 495 vol. skryptów (podręczników),

- 317 vol. czasopism polskich i zagranicznych (+ 2037 vol. depozytu),
- 407 jedn. inw. zbiorów specjalnych.

Stan zbiorów na 31.12.2004 r. wynosił:

- 720 750 vol. druków zwartych + 128 001 vol. depozytu ,
- 387 vol. skryptów (podręczników)+ 5450 vol. depozytu,
- 46 354 vol. czasopism + 19 974 vol. depozytu,
- 27 781 jedn. inw. zbiorów specjalnych.

Równocześnie wykreślono z inwentarzy druków zwartych 1 041 vol. i 1 859 vol. skryptów. Kwota wydana na zakup książek to 569 877,52 zł. Książki podobnie jak w Bibliotece Głównej kupowane w księgarniach, a targach książki, przez Internet, bezpośrednio u wydawców. W ramach prenumeraty (kupno, dary, wymiana) biblioteki otrzymały 1648 tyt. czasopism krajowych i 573 tytułów obcojęzycznych.

Opracowanie

Stan udziału bibliotek specjalistycznych w opracowaniu elektronicznego katalogu przedstawiono w punkcie dotyczącym opracowania zbiorów BUŚ. Oprócz katalogu elektronicznego biblioteki prowadziły również katalogi tradycyjne: alfabetyczny, rzeczowy, topograficzny, zbiorów specjalnych, czasopism, publikacji pracowników naukowych.

Oprócz systemu Prolib, Biblioteka Bibliologiczna swoje zbiory opracowuje w systemie Sowa, a Biblioteka Teologiczna w systemie MAK.

W roku sprawozdawczym Biblioteka Anglistyczna rozpoczęła w Prolibie pracę w module „Wypożyczalnia”, oraz uruchomiła OPAC - komputerowe zamawianie książek.

Udostępnianie

Biblioteki specjalistyczne udostępniały swoje zbiory na zewnątrz poprzez Wypożyczalnię oraz na miejscu w Czytelniach.

W Wypożyczalniach zarejestrowano 34 824 czytelników, którym wypożyczono 289 542 vol. W Czytelniach przy 912 miejscach ze zbiorów skorzystało 249 500 czytelników, którym udostępniono 1 067 136 vol. druków zwartych czasopism, zbiorów specjalnych. Spoza Uniwersytetu Śląskiego z bibliotek specjalistycznych skorzystało około 5% czytelników, głównie w czytelniach. Najwięcej udostępnia się wydawnictw zwartych. W mniejszym stopniu użytkownicy korzystają z czasopism. Zbiory specjalne wykorzystywane są w zależności od specyfiki kierunku studiów.

Kontrola zbiorów

Biblioteki specjalistyczne zgodnie z Planem na 2004 rok wykonały kontrolę zbiorów z inwentarzy własnych - łącznie 70 187 vol., oraz z inwentarza BUŚ - 30 415 vol. Poza „Planem”, skontrolowano 3 828 vol. (2 357 vol. z depozytu). Głównie była to kontrola braków względnych oraz zbiorów znajdujących się w Czytelniach Biblioteki przeprowadzają również sukcesywnie selekcje zbiorów głównie z powodu dezaktualizacji i dużego stopnia zużycia, a także braku miejsca na nowe nabytki. W wyniku selekcji wycofano ze zbiorów 8 115 vol.

Działalność informacyjna i dydaktyczna:

- prowadzenie szkoleń z przysposobienia bibliotecznego dla studentów I roku,
- szkolenia w zakresie korzystania z katalogów OPAC oraz baz danych,
- praktyki dla studentów I i II roku Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej,
- sporządzanie bibliografii prac pracowników naukowych Instytutu, Wydziału,
- sporządzanie wykazów „Nowych nabytków”,
- udział w konferencjach naukowych, szkoleniach i sesjach,
- organizowanie wystaw tematycznych,
- wyszukiwanie literatury w bazach danych oraz lokalizacja poszukiwanych publikacji,
- w wydawnictwach i bibliotekach.

Organizacja Bibliotek

Dla większości bibliotek nie zmieniła się baza lokalowa. Dodatkowe pomieszczenie o powierzchni 43,39 m otrzymała Biblioteka Bibliologiczna oraz Biblioteka Instytutu Fil. Klasycznej - 10 m. Pozostałe biblioteki pracowały w ciasnych, niefunkcjonalnych pomieszczeniach.

Biblioteka Wydziału Nauk społecznych uzupełniła wyposażenie Biblioteki o nowe meble do katalogów poprawiła estetykę pomieszczeń bibliotecznych (malowanie) tj. katalogów, wypożyczalni, magazynu oraz 2 pomieszczeń wewnętrznych.

Biblioteka Wydziału Prawa zamontowała bramkę elektromagnetyczną, która będzie chroniła księgozbiór czytelni.

W roku sprawozdawczym zbiory czytelni Biblioteki Wydziału Nauk o Ziemi zostały przeniesione do nowego pomieszczenia zlokalizowanego w gmachu Międzywydziałowej Auli.

Biblioteki były dostępne dla czytelników od poniedziałku do soboty (BWNS i Polonistyczna, również w niedziele) wg harmonogramów zatwierdzonych przez Kierowników Jednostek, przy których działają.

STAN zbiorów w Bibliotekach Uniwersytetu Śląskiego w 2004 roku

Lp.	Biblioteka	Stan 31.12.2004 w wol.	Przybyło ogółem w wol.		Sposób nabycia				Ubytki	Skrypty	Czasopisma zinwentar.	Kwota na zakup książek
			2004	2003	K	D	W	Inne*				
1.	Polonistyczna	100 272	1 675	2022	936	641	-	98	286	11242	7 352	29 032,92
2.	Instytutu Fil. Wschodniosł.	60 693	563	762	133	319	-	111	24	9654	-	4 551,33
3.	Anglistyczna	47 450	644	603	123	474	37	10	93	3685	-	11 823,37
4.	Romanistyczna	13 527	489	729	161	311	-	17	10	488	-	13 086,05
5.	Slawistyczna	21 622	531	725	173	181	168	9	41	2473	-	7 568,65
6.	Instytutu Filol. Germańskiej	18 375	651	1208	160	465	20	6	86	4036	-	8 152,78
7.	Bibliologiczna	7 516	140	316	130	10	-	-	-	3520	-	7 042,15
8.	Katedry Fil.Klasyknej	4 106	137	263	116	21	-	-	-	-	-	4 549,58
	Wydział: Razem	273 561	4 830	6628	1932	2422	225	251	540	35 098	7 352	85 806,83
9.	Wydziału Nauk Społ.	94 397	1463	1366	1396	34	-	33	191	7 862	-	66 169,29
10.	Wydziału Prawa	73 247	1965	1693	1809	156	-	-	206	4 763	6 793	131 217,50
11.	Wydziału Ped.i Psychol.	65 892	856	1058	737	96	23	-	28	12 114	4 415	33 692,55
12.	Wydziału Nauk o Ziemi	35 422	725	611	643	49	33	-	-	11 545	310	69 460,74
13.	Wydziału Inf. i Nauki o Mat.	26 088	429	610	375	39	15	-	18	8 062	-	28 299,22
14.	Wydziału Biologii	23 216	239	251	199	31	9	-	-	11 320	12 237	17 435,60
15.	Wydziału Radia i TV	10 437	227	215	202	20	5	-	6	2 952	-	16 452,17
	Wydział Razem	328 699	5 904	5804	5361	425	85	33	449	58 618	23 755	362 727,07
16.	Filia W Cieszynie	65 343	1 199	2260	1113	80	6	-	42	34 222	107	35 612,39
17.	Instytutu Fizyki	34 162	192	163	157	35	-	-	3	3 766	14 922	28 320,34
18.	Ośrodka Dydak w Rybniku	6 755	1 872	4473	127	1745	-	-	-	235	-	7 488,84
19.	Studium Język.Obcych	5 427	272	211	199	60	-	13	7	6 159	218	14 664,03
20.	Kolegium Jęz.Biznesu	3 857	158	289	141	17	-	-	-	610	-	6 066,54
21.	Szkoła Zarządzania	2 946	544	694	531	13	-	-	-	679	-	29 191,48
	Wydziały Razem: OGÓLEM	118 490 720 750	4 237 14 971	8090 20522	2268 9561	1950 4797	6 316	13 297	52 1041	45 671 139 387	15 247 46 354	121 343,62 569 877,52
	Biblioteka Uniw.Śląskiego	297 455	11 964	9281	6532	2847	1091	1494	1664	4 111	17 250	398.598.31
	RAZEM	1 018 205	26 935	29803	16093	7644	1407	1791	2705	143 498	63 604	1 002 265,30
D	Teologiczna	109 941	3 246	2435	1098	1618	530	-	-	5 450	19 974	z UŚ 30 289,50 110 845,02
D	Międzynarod. Szkoły N. Pol.	3 116	254	255	103	151	-	-	-	-	-	z UŚ 3 500,00
D	Biblioteka Niemiecka	5 302	113	43	-	-	-	-	27	-	-	-
D	Biblioteka i Czyt.Brytyjska	9 642	549	347	-	-	-	-	205	-	-	-

Sporządzono na podstawie sprawozdań Bibliotek specjalistycznych. oraz BUŚ Inne* - książki za zagubione ; D – to depozyt

Udostępnianie zbiorów w Bibliotekach Uniwersytetu Śląskiego w 2004 roku

			WYPOŻYCZALNIA				CZYTELNIE			SERWIS KOMPUTEROWY		
LP.	BIBLIOTEKA	Ilość etat.	Ilość zarej. czytelnik.		Ilość wypoż.. wol.		Ilość miejsc	Ilość odwiedzin		Ilość udostęp. wol.	Bibliotekarz	Czytelnik
			2004	2003	2004	2003		2004	2003	2004		
1.	Polonistyczna	13	3 083	3143	30 451	32604	68	23 732	24249	96 504	7	2
2.	Instytutu Filol. Wschodniosłow.	3	865	821	8 417	9492	Zbiory Udostępnia Międzyinstytutowa Czytelnia Neofilologiczna			3	-	
3.	Anglistyczna	3	1 099	1117	7 885	14252				3	-	
4.	Romanistyczna	3	1 190	992	6 345	5275				3	1	
5.	Sławistyczna	2,5	932	844	4 983	4923				3	-	
6.	Instytutu Filolog. Germańskiej	3	1 116	928	6 902	5947				20	5 512	5012
7.	Bibliologiczna	1	1 143	931	4 206	2258	14	1 892	1932	21 475	2	-
8.	Katedry Filol. Klasycznej	1	132	122	1 620	1750	10	2 314	2210	2 314	1	-
9.	Międzyinstytutowej Czytelni Neofilolog	4	-	-	-	-	144	22 404	22233	26 539	2	5
	Wydział Razem:	33,5	9 560	8898	70 809	76501	256	55 854	55636	176 825	27	8
10.	Wydziału Nauk Społecznych	12	3 518	3476	31 002	16817	113	46 215	40177	201 116	9	17
11.	Wydziału Pedagog. i Psychol.	7	4 611	4743	35 382	44953	64	17 903	18776	76 515	5	5
12.	Wydziału Prawa	10	2 234	2132	32 640	40924	108	43 528	31073	269 243	8	12
13.	Wydziału Nauk o Ziemi	8	1 481	1626	30 891	29498	44	13 710	14757	58 978	7	11
14.	Wydziału Inform. i Nauki o Mater.	6	1 254	961	9 500	7210	20	2 496	3287	12 617	4	2
15.	Wydziału Biologii i Ochr. Śr.	6	1 776	1611	19 615	18525	44	11 163	9290	69 374	5	2
16.	Wydziału RTV	1,5	327	383	2 606	3042	9	435	510	2 108	1	1
	Wydział Razem:	50,5	15 201	14932	161636	160969	402	135450	11787	689 951	39	50
17.	Instytutu Fizyki	4	1 468	1775	7 238	7699	60	7 864	8730	9 761	2	4
18.	Studium Prak. Nauki Jęz. Obcych	1	1 302	1442	6 020	6586	4	185	141	721	1	-
19.	Kolegium Języka Biznesu	1	-	55	-	521	12	5 837	6869	8 443	1	-
20.	Szkoła Zarządzania	1	632	515	3 479	2100	32	1 293	1727	2 580	2	5
21.	Międzynarodowa Szkoła Nauk Pol.	1	165	172	4 081	4 680	19	4 793	4566	3 613	1	1
22.	Teologiczna	7,25	1 229	1 172	8 858	8593	40	5 619	4436	11 601	11	10
23.	Ośrodka Dydaktycznego w Rybniku	1,25	633	368	4 333	1198	16	2 516	1387	nie prowadziła	1	5
24.	Filia w Cieszynie	11,5	4 634	6011	23 088	21359	71	30 089	37156	163 641	7	2
	Wydział Razem:	28	10 063	11510	57097	52736	254	58 196	65012	200 360	26	27
	Razem	112	34 824	35340	289 542	290206	912	249 500	238518	1 067 136	92	85
	Biblioteka Uniwersytetu ŚL*	77,5	18 977	20412	139 226	146671	183	40 134	44 244	53 756	104	65
	RAZEM	189,5	53 801	55752	428768	436877	1095	289 634	282 762	1 120 892	196	150
	Biblioteka Niemiecka	2	732	747	10 696	8 767	12	2 902	3 075	nie prowadzi	1	1
	Biblioteka i Czyt. Brytyjska	3	1 085	1258	28 300	32567	11	1 075	1 017	2 687	3	2

Sporządzono na podstawie sprawozdań opisowych Bibliotek specjalistycznych, oraz BUS * dane łącznie z Biblioteką Niemiecką i Brytyjską